

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Державне право зарубіжних країн»
на 2024-2025 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітньо-професійна програма	Міжнародні економічні відносини
Спеціальність	292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Оксана ДУДЧЕНКО
кандидат юридичних наук
доцент закладу вищої освіти кафедри правознавства

Контактний телефон	(0532) 56-10-02
Електронна адреса	oksanadud@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна/заочна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://www2.el.puet.edu.ua/zo/course/view.php?id=2241

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Валерія ІВАЩЕНКО
асистент закладу вищої освіти кафедри правознавства

Контактний телефон	+380661338655
Електронна адреса	leraivashchenko3@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна/заочна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://www2.el.puet.edu.ua/zo/course/view.php?id=2241

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Вивчення основних теоретичних положень науки зарубіжного державного права, базових інститутів державного права зарубіжних країн, загальнотеоретичних та загальноправових проблем (громадянство, правове положення особи в зарубіжних країнах, форма державного устрою, форма державного правління, політичний режим, політичні партії і партійні системи, виборче право і виборчі системи зарубіжних країн, парламентаризм, інститут глави держави, судова влада, теорія і практика місцевого управління та самоврядування тощо), а також сучасних проблем національного конституційного права окремих країн.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (денна форма навчання: лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.; заочна форма навчання: лекції 4 год., практичні заняття 2 год., самостійна робота 84 год.)
Форми та методи навчання	Забезпечення здобувачів систематизованим і структурованим науковим і навчальним мультимедійним матеріалом з основних розділів, тем навчальної дисципліни на лекційних заняттях в аудиторії; закріплення та узагальнення теоретичних знань, що були отримані здобувачами під час лекційних занять, позааудиторного опрацювання

	рекомендованих джерел інформації та представлення результатів самостійної роботи в письмовій формі (навчальне (практичне) завдання, реферат(есе) за заданою проблематикою), на семінарських/практичних заняттях та передсемінарських, передекзаменаційних індивідуальних консультаціях; під час проведення інтелектуальних ігор, диспутів, дебатів.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекційних занять; обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті; тестування; поточна модульна робота: підсумковий контроль: ПМК.
Базові знання	Наявність базових знань про суспільні відносини та їх правове регулювання
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Програмні результати навчання
<i>Загальні компетентності</i>		
1.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 3).	Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням кроскультурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин (РН 3)
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>		
2.	Здатність застосовувати кумулятивні знання, науковотехнологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства (СК 5).	Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково -технологічного обміну (РН10).
3.	Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн (СК 6)	Розуміти сутність соціального виміру глобального економічного розвитку та імплементувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин (РН11).
4.	Здатність розвивати навички оцінювання та аналізу політичних, дипломатичних, безпекових, суспільних, юридичних, економічних, екологічних й інших ризиків у сфері міжнародних економічних відносин для розробки стратегій управління компаніями в умовах діючого нормативно-правового середовища країн (ДСК11).	Визначати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні, юридичні, економічні, екологічні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобальних процесів (ДРН16).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
1	2	3
Модуль 1. Державне (конституційне) право як галузь права, науки і навчальної дисципліни в зарубіжних країнах. Форми держави, вищі органи державної влади, місцеве управління та самоврядування в зарубіжних країнах		

Тема 1. Поняття, предмет, система та джерела державного (конституційного) права зарубіжних країн	Відвідування лекції; тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Конституційно-правові відносини: суб'єкти, об'єкти та зміст. Структура конституційно-правових відносин: суб'єкти, об'єкти та зміст. 2. Підстави виникнення, змін і припинення конституційно-правових відносин, їх види. 3. Конституційно-правові норми. Класифікація конституційно-правових норм. 4. Конституційно-правове регулювання: поняття, способи і форми.
Тема 2. Конституції зарубіжних країн	Відвідування лекції; тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Юридичні властивості конституції: конституція як основний, установчий, стабільний закон. 2. Роль конституції в зарубіжних країнах. 3. Конституція і конституціоналізм, конституційний лад та конституційний ідеал. 4. Правова охорона конституції. Тлумачення конституції. 5. Об'єкти конституційного контролю. Види конституційного контролю.
Тема 3. Конституційно-правовий статус особи в зарубіжних країнах	Відвідування лекційного заняття, обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування,	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Філіація. Натуралізація. Оптація та трансфер. 2. Поновлення громадянства. Спрощені процедури набуття громадянства. 3. Експатріація, денационалізація, денатуралізація. Втрата громадянства. 4. «Громадянство» і «національність» в зарубіжних державах. Апатризм.
Тема 4. Держава як категорія державного (конституційного) права зарубіжних країн	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Поняття, сутність та ознаки держави 2. Поняття та структура форми держави. Види форм держави. 3. Поняття форми правління. Класифікація форм правління. 4. Форми державного (територіально-політичного) устрою. 5. Державний режим як елемент форми держави: поняття та види.
Тема 5. Конституційно-правовий статус політичних партій та інших громадських об'єднань	Тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Регламентация правового статусу і порядку діяльності партії. 2. Інституціоналізація політичних партій. Фінансування політичних партій. 3. Вищий та центральні керівні органи політичної партії. 4. Апарат політичної партії. Місцеві партійні органи. Чинники, що зумовлюють вплив релігійних громад і церкви на політичне життя
Тема 6. Конституційні форми безпосередньої демократії	Тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Призначення виборів. Способи конституційно-правового регулювання визначення дати виборів. 2. Створення виборчих округів та виборчих дільниць.
Тема 7. Глава держави в зарубіжних країнах	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Місце глави держави в системі поділу влади. 2. Апарат глави держави.
Тема 8. Парламент в зарубіжних країнах	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Керівні органи палат. Одноосібні і колегіальні органи. Способи формування керівних органів. 2. Парламентські комітети і комісії, порядок їх формування і функціонування. Законодавчий процес у парламентах зарубіжних країн, його стадії.

Тема 9. Уряд у зарубіжних країнах	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Партійні уряди – однопартійні та багатопартійні (коаліційні). Безпартійні уряди. Види урядів залежно від стосунків уряду з парламентом – уряд більшості та уряд меншості.
Тема 10. Судова влада в зарубіжних країнах	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Конституційні принципи правосуддя в зарубіжних країнах. 2. Особливості організації судових систем у державах з унітарною і федеративною формами державного устрою. Соціальні функції судової влади.
Тема 11. Місцеве управління та самоврядування в зарубіжних країнах	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Функції місцевих органів у зарубіжних країнах. 2. Матеріально-фінансова база органів місцевого самоврядування. 3. Виконавчі органи місцевого самоврядування зарубіжних країн: порядок їх формування, організація, повноваження.
Модуль 2. Державне (конституційне) право європейських країн, країн Азії та Америки		
Тема 12. Державне (конституційне) право Об'єднаного королівства Великої Британії і Північної Ірландії	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно Внутрішня організація Палати громад, керівні органи, комітети палати. Партійні фракції. 2. Система парламентських організаторів. 3. Лоббі. 4. Конституційно-правовий статус члена парламенту, посадових осіб палат парламенту. 5. Спікер палати Лордів. Права та обов'язки спікера. Вибори спікера. 6. Парламентські комітети, система виборних комітетів, постійні комітети, комітети обох палат, об'єднані комітети, комітети з питань приватних білів.
Тема 13. Державне (конституційне) право Французької республіки	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Перегляд Конституції Французької республіки. Суб'єкти ініціативи перегляду Конституції Французької республіки. 2. Внутрішня організація палат (керівні органи, комісії палат, партійні фракції). Законодавчий процес у палатах. Компетенція парламенту. Принцип несумісності. Висока палата правосуддя. 3. Системи місцевих органів управління й самоуправління в регіонах, департаментах, округах, кантонах, комунах.
Тема 14. Державне (конституційне) право Федеративної Республіки Німеччина (ФРН)	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Порядок внесення змін до Основного закону ФРН. 2. Конституційні засади розподілу компетенції між Федерацією та землями.
Тема 15. Державне (конституційне) право Швейцарської Конфедерації	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Адміністративно-територіальний устрій Швейцарської Конфедерації. Статус столиці Берну та міста Лозанна. Взаємовідносини між конфедерацією та кантонами, напівкантонами. 2. Місцеве самоврядування Швейцарської Конфедерації. Округи та громади Швейцарської Конфедерації. Місцевий омбудсмен Цюріха. 3. Взаємовідносини між конфедерацією та кантонами, напівкантонами

Тема 16. Державне (конституційне) право Італійської республіки	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно Інститут довіри до уряду. 2. Державна адміністрація Італійської республіки. 3. Поняття і зміст адміністративної децентралізації. Облaсті, провінції та комуни. Облaсті як автономні утворення. Статут облaсті. Облaсні органи влади: облaсна рада, облaсна джунта, голова джунти.
Тема 17. Державне (конституційне) право Королівства Іспанія	Відвідування лекційного заняття, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Партійний склад та структура палат парламенту. Повноваження Конгресу депутатів та Сенату. Парламентська процедура та внутрішня організація палат парламенту. Організація парламентських сесій та засідання Конгресу депутатів і Сенату. Органічні закони. 2. Схвалення законів монархом, вступ їх у законну силу. 3. Конституційно-правовий статус члена парламенту, посадових осіб палат парламенту. 4. Парламентські комітети: поняття, види.
Тема 18. Державне (конституційне) право російської федерації	Тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Конституційно правовий статус республіки у складі російської федерації. 2. Правове положення країв, облaстей, міст федерального значення, автономних облaстей та автономних округів. Основи конституційного ладу та правовий статус людини і громадянина. 3. Місцеве самоврядування. Система органів місцевого самоуправління.
Тема 19. Державне (конституційне) право Китайської Народної Республіки (КНР)	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Поняття та види народних судів в КНР. Верховний народний суд. 2. Прокуратура КНР. 3. Центральна військова рада КНР. 4. Автономні райони в КНР. 5. Муніципальні утворення. 6. Міста центрального підпорядкування. 7. Місцеве самоврядування в КНР. 8. Місцеві збори народних представників, постійні комітети та народні уряди.
Тема 20. Державне (конституційне) право Японської Держави	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Принцип народного суверенітету в конституції. Конституційне положення про відмову від війни та створення регулярних збройних сил. 2. Порядок внесення змін до Конституції Японії. 3. Принцип місцевої автономії. Органи місцевого самоврядування префектур, міст, селищ та сільських громад.
Тема 21. Державне (конституційне) право Республіки Індія	Тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Правовий статус громадянина Республіки Індія, його особливості і гарантії. 2. Виборче право і виборча система Республіки Індія.
Тема 22. Державне (конституційне) право Сполучених Штатів Америки (США)	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті, тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно Основні конституційні принципи. 2. Порядок внесення поправок до конституції, інститут конституційного контролю. 3. Правове становище членів Конгресу. Внутрішня організація палат Конгресу. Компетенція Конгресу. Регламенти палат, правові акти Конгресу. 4. Законодавчий процес у палатах.
Тема 23. Державне (конституційне) право Канади	Тестування	Перелік питань, що вивчаються студентом самостійно 1. Сенат як представницький орган виборців у законодавчій владі. 2. Повноваження та порядок формування Кабінету міністрів Канади. 3. Судова система Канади. 4. Порядок формування та повноваження муніципальних урядів територіальних громад Канади

Інформаційні джерела

1. Державне право зарубіжних країн. загальна частина: навч. посіб. / Ю.М. Коломієць; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2010. 211 с.
2. Державне право зарубіжних країн: особлива частина: навч. посіб. / [Л.Д. Варунц та ін.]; за заг. ред. В.О. Серьогіна; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2011. 292 с.
3. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: навч. посіб. / В.М. Бесчастний, О.В. Філонов, В.М. Субботін, С.М. Пашков; За ред. В.М. Бесчастного. Київ: Знання, 2007. 467 с.
4. Конституційне право зарубіжних країн: підручник / Н.В. Мішина, В.О. Міхальов, В.О. Куранін та ін.; за ред. Н.В. Мішиної, В.О. Міхальова. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 644 с.
5. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посібник / М.С. Горшеньова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; За заг. ред. В. О. Ріяки. 2е вид., допов. і перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
6. Орленко В.І. Конституційне (державне) право зарубіжних країн / В.І. Орленко, В.В. Орленко. Видання третє. Київ: Паливода, 2014. 240 с.
7. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс : підручник / В.М. Шаповал ; М-во освіти і науки України. 4-те вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 461 с.
8. Волощук О.Т., Колесник В.Ю., Качурінер В.Л. Конституційне право зарубіжних країн: навчально-методичний посібник. Одеса : Фенікс, 2021. 180 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення:

Пакет програмних продуктів Microsoft Office, до якого входить програмне забезпечення для роботи з різними типами документів: текстами, електронними таблицями, презентаціями, базами даних тощо. Мережеві сервіси Google.

Основними й найбільш використовуваними складовими пакету Microsoft Office є:

1. Microsoft Word.
2. Microsoft Excel.
3. Microsoft Power Point.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу:

1. Державне право зарубіжних країн: Дистанційний курс з дисципліни для здобувачів денної та заочної форм навчання спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини. О.С. Дудченко. URL: <https://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=3377>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

• Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf> .

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

• **Політика щодо відвідування.** Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

• Політика щодо академічної доброчесності.

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_students.pdf .

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

• Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf .

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

- **Політика вирішення конфліктних ситуацій:**

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poloz_pro-apel_pidsontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.

- **Політика підтримки учасників освітнього процесу:**

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

- **Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-11): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (4 бали); тестування (2 балів); поточна модульна робота (7 балів)	49
Модуль 2 (теми 12-23): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на семінарському занятті (4 бали); тестування (2 балів); поточна модульна робота (7 балів)	51
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Державне право зарубіжних країн»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	10-30
	3. Проходження визначеного онлайн курсу чи іншого елемента неформальної освіти	10-30
	4. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті.	0-5
2. Науково-дослідна	1. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0-5
	2. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре»)	5-20
	3. Участь в наукових студентських клубах («Феміда»)	5-20
	4. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	5. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5-15
	6. Підготовка публікації в наукових виданнях.	20
Разом		*

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни